VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Finansów Publicznych (nr 459)**

z dnia 2 lipca 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Finansów Publicznych (nr 459)

2 lipca 2019 r.

Komisja Finansów Publicznych obradująca pod przewodnictwem posła **Andrzeja Szlachty (PiS)**, przewodniczącego Komisji, rozpatrzyła:

– opinie komisji sejmowych o sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. (druk nr 3490):
1. opinię Komisji Spraw Zagranicznych o:
a) części budżetowej 45 – Sprawy zagraniczne:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych,
– dotacje podmiotowe i celowe;
b) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 31 i 87;
c) dotacjach podmiotowych;
d) planie finansowym państwowej osoby prawnej – Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych;
2. opinię Komisji do Spraw Unii Europejskiej o:
a) części budżetowej 23 – Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej:
– dochody i wydatki,
– wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych;
b) części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie pozycji 8, 19 i 49;
c) części budżetowej 84 – Środki własne Unii Europejskiej:
– wydatki.

W posiedzeniu udział wzięli: **Tomasz Robaczyński** podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów wraz ze współpracownikami, **Piotr Wawrzyk** podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych wraz ze współpracownikami, **Jacek Foks** zastępca dyrektora Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, **Dariusz Zielecki** p.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Ksenia Angierman-Kozielska, Monika Biała** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Monika Korolewska** – specjalista w Biurze Analiz Sejmowych.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dzień dobry, witam państwa. Otwieram posiedzenie Komisji Finansów Publicznych. Stwierdzam kworum. Porządek posiedzenia przewiduje rozpatrzenie opinii komisji sejmowych o Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., druk nr 3490. Jako pierwszą rozpatrzymy opinię Komisji Spraw Zagranicznych, a w punkcie drugim opinie Komisji do Spraw Unii Europejskiej.

Czy są uwagi do zaproponowanego porządku? Nie widzę. Wobec niezgłoszenia wniosków stwierdzam przyjęcie porządku.

Przystępujemy do rozpatrzenia opinii, ale wcześniej chciałem jeszcze przywitać naszych gości. Bardzo serdecznie witam pana Tomasza Robaczyńskiego, podsekretarza

stanu w Ministerstwie Finansów, witam pana Piotra Wawrzyka, podsekretarza stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych, witam pana Jacka Foksa, zastępcę dyrektora Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych, witam wszystkie osoby towarzyszące naszym gościom oraz panie i panów posłów. Jak już zapowiedziałem, przystępujemy do realizacji porządku obrad. Bardzo proszę pana posła Piotra Pyzika o zreferowanie opinii Komisji Spraw Zagranicznych do części budżetowych objętych porządkiem posiedzenia. Proszę, panie pośle.

Poseł Piotr Pyzik (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, panie ministrze, panie dyrektorze, szanowni państwo, mam zaszczyt przedstawić opinię nr 107 Komisji Spraw Zagranicznych. Pozwolicie państwo, że ją odczytam: „Opinia nr 107 Komisji Spraw Zagranicznych dla Komisji Finansów Publicznych w sprawie Sprawozdania z wykonania budżetu państwa za rok 2018 uchwalona na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2019 r. Komisja Spraw Zagranicznych na posiedzeniu w dniu 25 czerwca 2019 r. rozpatrzyła Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r., druk nr 3490, wraz z Analizą Najwyższej Izby Kontroli, druk nr 3539, w zakresie: 1. część budżetowa 45 – Sprawy zagraniczne: a) dochody i wydatki, b) wynagrodzenia w państwowych jednostkach budżetowych, c) dotacje podmiotowe i celowe; 2. część budżetową 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 31 i 87; 3. dotacje podmiotowe, 4. plan finansowy państwowej osoby prawnej – Polskiego Instytutu Spraw Międzynarodowych. Komisja, po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów, postanowiła rekomendować przyjęcie sprawozdania w wyżej wymienionych częściach. Do reprezentowania stanowiska Komisji w tej sprawie na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych został upoważniony poseł Piotr Pyzik. Podpisano: poseł Robert Tyszkiewicz – zastępca przewodniczącego Komisji Spraw Zagranicznych". Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję panu posłowi za zreferowanie opinii Komisji Spraw Zagranicznych. Z upoważnienia posła Grzegorza Długiego krótki koreferat w przedmiotowej sprawie przedstawi pan poseł Paweł Grabowski. Bardzo proszę, panie pośle.

Poseł Paweł Grabowski (Kukiz15):

Panie przewodniczący, panie ministrze, szanowna Komisjo, po zapoznaniu się z treścią opinii BAS oraz opinią Najwyższej Izby Kontroli o wykonaniu budżetu państwa w 2018 r. w części 45 – Sprawy zagraniczne, nie wnosimy uwag. Opinia ze strony BAS jest pozytywna. W przypadku opinii NIK ma ona charakter opisowy, także uwag nie wnosimy. Bardzo dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Chciałbym jeszcze przywitać przedstawicieli Najwyższej Izby Kontroli i jednocześnie zwrócić się do państwa o przedstawienie oceny z wykonania budżetu państwa w tej części, która jest teraz omawiana. Bardzo proszę, panie dyrektorze.

P.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej Najwyższej Izby Kontroli Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Dariusz Zielecki, p.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej NIK. Jeżeli chodzi o ocenę części 45 – Sprawy zagraniczne, to Najwyższa Izba Kontroli oceniła wykonanie budżetu, przyjmując obniżoną ocenę opisową, ze względu na stwierdzone nieprawidłowości w wydatkach. Nieprawidłowości te, w tym również nieprawidłowości ujawnione podczas odrębnych kontroli w placówkach zagranicznych, świadczą w naszej opinii o nieskutecznym nadzorze i kontroli dysponenta części nad realizacją budżetu.

Pozytywnie opiniujemy natomiast sprawozdawczość budżetową dysponenta części. Co prawda tutaj też wystąpiły nieprawidłowości, w szczególności niezgodne z przepisami ujęcie w sprawozdaniu Rb-27 o dochodach zaległości, które nie mogą być egzekwowane, tzw. zaległości spornych. Te nieprawidłowości, te błędy nie spowodowały jednak obniżenia oceny.

Wśród działań nieprawidłowych stwierdzonych w MSZ należy wskazać przede wszystkim nierzetelne przygotowanie planowanej od 2016 r. przebudowy budynku MSZ przy ul. Tanecznej. W 2018 r. realizacja tego projektu przebiegała bardzo opieszale, w efekcie czego wzrosły planowane nakłady. W lutym 2017 r. planowano 1,8 mln zł, a dwa lata później, w lutym 2019 r. ta kwota urosła do 4,7 mln zł. Co prawda, jak wynika z odpowiedzi na nasze wystąpienie, faktyczne koszty realizacji tej inwestycji były niższe niż planowane nakłady.

Kolejna nieprawidłowość to nieokreślenie, podobnie jak w latach poprzednich, mierników wykonania zadań, podzadań i działań dla poszczególnych dysponentów trzeciego stopnia, co utrudnia rzetelną ocenę efektywności realizacji ich zadań. Tutaj stwierdzono też brak spójności, tzn. rozbieżność mierników celów w planie działalności ministra i w planie wydatków w układzie zadaniowym.

Kolejna sprawa to nierzetelne przygotowanie zamówienia na rozbudowę systemu wydruku. Skutkiem tego było udzielenie trzech zamówień na dostawę materiałów eksploatacyjnych bez stosowania ustawy – Prawo zamówień publicznych, pomimo że łączna wartość tych zamówień przekroczyła kwotę uprawniającą do takiego zwolnienia.

Nieprawidłowości stwierdzono też w wyniku kontroli w ambasadach. Skontrolowaliśmy trzy placówki: w Jordanii, Serbii i Gruzji. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności: nieprowadzenia okresowych kontroli stanu technicznego budynków, nierzetelnego ewidencjonowania składników majątku, dochodów i wydatków, co miało również wpływ na rzetelność sprawozdań oraz nienależyty nadzór nad realizowanymi projektami pomocowymi. W wyniku kontroli zwróciliśmy także uwagę, że nieruchomość zakupiona w Tbilisi w 2008 r., tzw. Willa Berika, pomimo wielokrotnych zmian koncepcji wykorzystania pozostawała dalej niezagospodarowana i w związku z tym ulegała degradacji, a jej wartość systematycznie spada. O problemie tym NIK informowała ministra także i w roku ubiegłym.

Jeżeli chodzi o liczby, to pozwolę sobie zwrócić uwagę na kilka spraw. Jeśli chodzi o dochody, to na koniec roku nastąpiły należności w kwocie niemal 12 mln zł, prawie w całości były to zaległości z tytułu niewyegzekwowanej pomocy oraz odsetek od niezwróconych dotacji z lat ubiegłych. Należy jednak podkreślić, że zaległości te były niższe o prawie 9%, co wynikało ze wzrostu skuteczności egzekucji. Jeżeli chodzi o wydatki budżetu państwa, to warto odnotować ich mniejsze wykonanie niż w roku ubiegłym o 16%. To zmniejszenie to przede wszystkim efekt poniesienia w 2018 r. niższych wydatków na składki, operacje pokojowe ONZ oraz faktu, że w 2017 r., do którego się porównujemy, zapłacono niejako nadnaturalnie zaległe składki do organizacji międzynarodowej, tak więc trudno porównywać te dwa lata.

To chyba tyle. Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję panu dyrektorowi. Po wysłuchaniu referatu, koreferatu oraz stanowiska, opinii Najwyższej Izby Kontroli o przedmiotowych częściach budżetu, otwieram dyskusję. Kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos? Zgłasza się pan poseł Jarosław Urbaniak, proszę bardzo.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, myślę, że tego wykonania budżetu nie powinniśmy puścić bez komentarza. Przede wszystkim trzeba podkreślić, jeśli się nie mylę, że jest to już trzecia opisowa ocena NIK, jeśli chodzi o wykonanie budżetu w zakresie spraw zagranicznych, po dwóch poprzednich latach. Z tego co mówił pan dyrektor wynika jednoznacznie, że mamy czasami do czynienia z banalnymi zaniechaniami. Na przykład brak nadzoru nad nieruchomościami. Nie chodzi tu o jakieś zakupy nieruchomości, które mogłyby nasuwać jakieś podejrzenia, tylko o zwykłą dbałość o to, co ambasady już posiadają. To nie jest tak, że w polskiej ambasadzie siedzi ambasador i to wszystko. On ma pracowników. To rzeczywiście jest zaskakujące. Mam na myśli fakt, iż mamy trzecią opisową ocenę i nadal się nic nie zmienia.

Są także inne rzeczy niepokojące, na przykład, jeśli czytam, że nie wyegzekwowano informacji co do źródeł dotacji w sytuacji, kiedy Ministerstwo Spraw Zagranicznych

finansuje jakieś przedsięwzięcie. Generalnie, jakbym był dziennikarzem śledczym, to zdrowo bym przy tym pogrzebał. Ciekawe, kto współfinansuje razem z Rzeczpospolitą Polską jakieś eventy poza granicami naszego kraju? Ciekawe, kto to jest? To naprawdę jest niedbałość, która naraża państwo polskie na duże nieprzyjemności.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Czy pan minister chciałby się odnieść do uwag pana posła? Bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Spraw Zagranicznych Piotr Wawrzyk:

Może tylko do kilku punktów. Pierwszy, o którym była mowa w sprawozdaniu Najwyższej Izby Kontroli…

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie ministrze, uprzejmie proszę bliżej mikrofonu. Sala jest duża.

Podsekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:

Pierwszy punkt, o którym była mowa w sprawozdaniu NIK, a do którego pan poseł się odnosił, to był budynek w Gruzji. Zwracam uwagę, że ten budynek został zakupiony kilka lat temu. Okazało się, że jest on w stanie, od razu w momencie zakupu, nienadającym się do użytkowania na potrzeby ambasady. Inaczej mówiąc, z założenia ta inwestycja nie spełniała przy zakupie wymogów potrzebnych do tego, aby można było z niej korzystać. Myślę, że w tym zakresie właściwszym adresatem uwag będą osoby, które nabywały tę nieruchomość. My się natomiast staramy, prowadzimy analizy i prace, żeby zminimalizować straty Skarbu Państwa w tym zakresie, tak aby to, co zostało zainwestowane, zostało odzyskane w jak największym stopniu. W tej chwili trwają prace nad wykorzystaniem budynku, po odpowiedniej modernizacji i głębokiej przebudowie, wymagającej dużo większych nakładów niż wartość budynku w momencie zakupu, żeby w ogóle mógł on służyć polskim instytucjom.

Druga rzecz, jeżeli chodzi o promocję Polski za granicą i to, że nie jest wykorzystywane w niektórych przypadkach logo ministerstwa. Zwracam uwagę, że mówimy tylko o jednej sytuacji, o kampanii prowadzonej w niektórych krajach położonych na wschód od nas. Rzeczywiście, podmiot, który z tej dotacji korzystał, rzeczywiście tego nie umieszczał, ale z jednego prostego powodu – logo polskiego Ministerstwa Spraw Zagranicznych, delikatnie mówiąc, nie byłoby dobrze postrzegane przez odbiorców tej informacji. W związku z tym, to logo się pojawiało, ale tylko na niektórych materiałach i nie były to materiały, na które zwracano uwagę z punktu widzenia upowszechnienia informacji, która tam była zawarta.

I jeszcze jedna uwaga, a propos tych nieprzekazanych dokumentów. Była tutaj mowa o prawie zamówień publicznych. Ten spór ciągnie się pomiędzy MSZ a Najwyższą Izbą Kontroli od trzech lat. Trzy lata z rzędu NIK wskazuje, że jest to z naszej strony nieprawidłowe działanie, natomiast to działanie jest uzgodnione z Ministerstwem Finansów. Wydaje się, że najwłaściwsze będzie zwrócenie się przez Najwyższa Izbę Kontroli o wyjaśnienie do Ministerstwa Finansów. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Mam zgłoszenia trzech osób: pani poseł Magdalena Kochan, jeszcze raz pan poseł Jarosław Urbaniak i pani poseł Paulina Hennig-Kloska.

Poseł Paulina Hennig-Kloska (PO-KO):

Ja rezygnuję. Dziękuję za głos.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Pani poseł się wycofała, w takim razie zostały dwie osoby. Jako pierwsza zabierze głos pani poseł Magdalena Kochan. Bardzo proszę.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Panie ministrze, szczerze powiem, że trochę jestem zaniepokojona, szczególnie ostatnią częścią pańskiej wypowiedzi, bo moim zdaniem Najwyższa Izba Kontroli nie musi się dostosowywać do decyzji ministra finansów. De facto powinno być dokładnie odwrotnie. Po to powołaliśmy w państwie polskim Najwyższą

Izbę Kontroli, żeby bardzo krytycznie patrzyła na ręce rządzącym, a więc to nie NIK powinna się dostosowywać do decyzji ministra finansów, tylko minister finansów powinien brać pod uwagę sugestie Najwyższej Izby Kontroli.

Chcę jednak zapytać pana o coś innego. Być może zakup nieruchomości w Tbilisi nie był zakupem do końca przemyślanym, tego nie wiem, ale miałam przyjemność obejrzeć to miejsce, o którym tutaj rozmawiamy. Problem polega na tym, że spodziewałabym się od pana ministra informacji, co postanowiliście w tej sprawie. Nawet jeśli ten zakup był chybiony, to o ile dobrze umiem liczyć, nastąpił 11 lat temu. Dziś mamy rok 2019, a nieruchomość kupiono w roku 2008. Pytanie brzmi, mówiąc krótko: co z tą nieruchomością? 11 lat to wystarczający okres, żeby podjąć jakąś decyzję. Świadomie mówię o 11 latach, ponieważ nie sądzę, żeby polska polityka zagraniczna narodziła się dopiero w roku 2015. Uważam, że wiele rzeczy mądrze kontynuowanych przynosiłoby naszemu krajowi pożytek. Powtarzam zatem pytanie: co państwo zamierzacie zrobić z tą nieruchomością?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Od razu poproszę o wypowiedź posła Urbaniaka, po czym pan minister udzieli odpowiedzi łącznej. Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Wysoka Komisjo, panie ministrze, ja akurat nie mówiłem o budynku w Tbilisi. Tę sytuację bardzo dobrze opisała pani poseł Kochan i faktycznie nie jest to najszczęśliwsze zdarzenie. Ja mówiłem jednak o drobiazgach, za które urzędnik na miejscu, w Polsce, wyleciałaby od razu w kosmos.

W raporcie NIK czytamy na przykład, że ktoś zapomniał o terminowym przeglądzie technicznym budynków. To naprawdę jest drobiazg. To jest oczywistość dla kogoś, kto administruje budynkiem, że w ogóle mi się to nie mieści w głowie. Naprawdę nie chodzi o pomyłki typu, że ktoś kupił jakiś budynek, a teraz nie wiadomo co z nim zrobić. To, że przegląd techniczny budynku jest konieczny i że termin, w którym należy go wykonać jest znany, to oczywistość. Jeżeli ktoś tego nie umie zrobić, to… To jest złe, ale jeśli mamy do czynienia z czymś takim trzeci raz z rzędu, a po raz trzeci mamy opinię opisową NIK, to jest już rzecz skandaliczna. Oznacza to bowiem, że grzeczne zapisy w raporcie NIK o nieskutecznym nadzorze przybierają postać bardzo poważnych zarzutów. Trzeci rok z rzędu mamy bowiem nieskuteczny nadzór nad tym, co się dzieje w polskich placówkach dyplomatycznych.

Druga sprawa. Wydaje mi się, że też nie zostałem chyba dobrze zrozumiany przez pana ministra. Chodzi mi o niebezpieczeństwo, o którym pisze NIK, iż w dwóch przypadkach mamy do czynienia z jakimiś eventami, które są współfinansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych i NIK twierdzi, że MSZ nie wyegzekwowało wiedzy o tym, jakie jest źródło finansowania tego przedsięwzięcia, jeśli chodzi o współfinansującego to przedsięwzięcie. Tak naprawdę nie wiemy zatem, z kim polskie państwo, w dwóch przypadkach, robi jakieś imprezy. ISIS? Czy już teraz zostałem dobrze zrozumiany? Kto stoi po drugiej stronie?

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Rozumiem, że pan poseł zakończył swoją wypowiedź.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Tak, dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Proszę pana ministra o odniesienie się do tych uwag.

Podsekretarz stanu w MSZ Piotr Wawrzyk:

Wysoka Komisjo, jak słusznie zauważyła pani poseł, budynek został kupiony w 2008 r. Wobec urzędników, którzy nic z tym budynkiem nie zrobili przez 8 lat, w 2016 r. zostało wszczęte postępowanie dyscyplinarne. To nie jest tak, że ten stan został pozostawiony samemu sobie i że jeśli ktoś zaniechał swoich obowiązków, nie będzie z tego powodu rozliczony. To po pierwsze.

Po drugie, w tej chwili jest rozważanych kilka wersji dalszych losów tego budynku. Na przykład: rezydencja ambasadora, Instytut Polski albo inne pomieszczenia wykorzystywane przez polskie instytucje publiczne, które w Tbilisi działają. Myślę, że w najbliższych tygodniach lub miesiącach decyzja zostanie podjęta.

Druga kwestia. Szanowni państwo, nie chodzi o to, żeby Najwyższa Izba Kontroli dostosowywała się do zaleceń ministra finansów. Ja takiego sformułowania nie użyłem. Powiedziałem jedynie, że należy tę kwestię wyjaśnić pomiędzy zainteresowanymi instytucjami i tylko o to mi chodziło, o wyjaśnienie interpretacji przepisów pomiędzy zainteresowanymi instytucjami.

Może rzeczywiście nieprecyzyjnie się wyraziłem, ale chciałbym zwrócić uwagę, panie pośle, że lista podmiotów, osób prawnych, które korzystają ze wsparcia polskiego rządu, w tym również Ministerstwa Spraw Zagranicznych, jest publicznie dostępna. Na stronie internetowej ministerstwa jest ogólnie dostępny Biuletyn Informacji Publicznej. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Nie widzę więcej zgłoszeń do dyskusji ze strony posłów, ale chciałby jeszcze zabrać głos pan dyrektor z Najwyższej Izby Kontroli. Proszę bardzo.

P.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej NIK Dariusz Zielecki:

Tylko dwa zdania, panie przewodniczący, bo nie chciałbym za bardzo przedłużać dyskusji. Jeżeli chodzi o wypowiedź pana ministra dotyczącą wyjaśnienia, to rozumiem, że chodzi o wyjaśnienie interpretacji, czy należy wykazywać w sprawozdaniu o dochodach należności, których nie można wyegzekwować. Jeśli tak, to wydaje się, że nie ma co tu wyjaśniać. W przepisach jest to jednoznacznie określone. Wszystkie podmioty, wszyscy dysponenci części, w tym również ta część z nich, której zwracaliśmy uwagę na nieprawidłowości w latach poprzednich, stosują się do naszych zaleceń, a dysponent części 45 nie. Wydaje mi się, że to raczej ministrowi finansów powinno zależeć, aby uzyskiwać jednoznaczne informacje w otrzymywanych od dysponentów sprawozdaniach. W tej chwili nie ma zachowanej jednolitości. Wszyscy się stosują, natomiast część 45 nie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Myślę, że tą wypowiedzią moglibyśmy zakończyć, ale jeszcze pan przewodniczący Jan Szewczak, proszę bardzo.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Mam apel do pana posła, który zabierał wcześniej głos, aby nie sugerował czy nawet nie pozostawiał w jakimś domyśle współpracy polskiego rządu z organizacjami terrorystycznymi.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Wypowiedź poza mikrofonem.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie pośle, może już skończmy. Rozmawiamy o finansach, a nie o ISIS. Dobrze, bardzo proszę.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Panowie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałem zwrócić uwagę, że w powtórzeniu zapytania wymieniłem ISIS, żeby podkreślić wagę sytuacji, ale pan minister kolejny raz udał, że nie rozumie mojego pytania. Moje pytanie nie dotyczyło tego, jakie podmioty są finansowane przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych przy okazji rozdzielania różnych dotacji, tylko w raporcie NIK przeczytałem, i to jest istotne, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych nie wie w dwóch przypadkach, kto współfinansuje imprezy z jego udziałem. To, że lista podmiotów jest znana i publiczna, to ja wiem, tylko w dwóch przypadkach MSZ nie wie, kto współfinansował imprezy wspólnie z Rzeczpospolitą Polską. To jest istota pytania: kto stoi po drugiej stronie? Jeżeli nie wiemy kto, to po pierwszym uniku pana ministra pozwoliłem sobie na zaostrzenie tonu pytania i dodałem, czy to chodzi o ISIS? Za drugim razem pan minister także uchylił się od odpowiedzi na to pytanie. Według mnie niesie ono ze sobą duże zagrożenie, szczególnie ze strony mediów.

To naprawdę jest poważne zagrożenie dla wizerunku Rzeczypospolitej, jeżeli okazałoby się, że po drugiej stronie stoją podmioty, z którymi polski rząd oficjalnie nie chciałby współpracować.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Nie ma więcej zgłoszeń. Stwierdzam zakończenie omawiania części budżetowej znajdującej się we właściwości Komisji Spraw Zagranicznych. Bardzo dziękuję osobom, które uczestniczyły w pierwszej części posiedzenia.

Przechodzimy do realizacji drugiej części posiedzenia, czyli rozpatrzenia opinii Komisji do Spraw Unii Europejskiej. O zreferowanie opinii Komisji proszę panią poseł Agatę Borowiec.

Poseł Agata Borowiec (PiS) – spoza składu Komisji:

Panie przewodniczący, panie ministrze, Wysoka Komisjo, mam zaszczyt przedstawić opinię Komisji do Spraw Unii Europejskiej w sprawie rozpatrzenia sprawozdania z wykonania budżetu państwa za rok 2018 w zakresie właściwości Komisji.

Szanowni państwo, Komisja do Spraw Unii Europejskiej na posiedzeniu w dniu 26 czerwca br. rozpatrzyła Sprawozdanie z wykonania budżetu państwa za okres od 1 stycznia do 31 grudnia 2018 r. w zakresie: części budżetowej 23 – Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, w zakresie dochodów i wydatków oraz wynagrodzeń w państwowych jednostkach budżetowych; części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 8, 19 i 49 oraz części budżetowej 84 – Środki własne Unii Europejskiej, w zakresie wydatków.

Wysoka Komisjo, Komisja do Spraw Unii Europejskiej po wysłuchaniu przedstawicieli rządu oraz po przeprowadzonej dyskusji pozytywnie opiniuje wykonanie budżetu państwa za rok 2018. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję za zwarty referat dotyczący części budżetowych właściwych dla Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Koreferentem ze strony Komisji Finansów Publicznych jest pani poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska. Bardzo proszę, pani poseł.

Poseł Agnieszka Kołacz-Leszczyńska (PO-KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. W imieniu pana posła Michała Jarosa przedstawię państwu opinię na temat wykonania budżetu w 2018 r. w części 23 – Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej. Dysponentem tej części jest minister właściwy do spraw zagranicznych. Wśród zadań, które zostały sfinansowane w 2018 r. w ramach tej części budżetu, wymienić należy zadania z zakresu kształtowania i koordynacji polityki naszego państwa w Unii Europejskiej, współpracy międzynarodowej w odniesieniu do spraw naszego członkostwa w Unii i obsługi prawnej zadań wynikających z tego członkostwa.

Budżet tej części obejmował wydatki bieżące i majątkowe, przy czym większość wydatkowanych środków, ponad 64%, związana była z finansowaniem wynagrodzeń wraz z pochodnymi. Środki wydatkowano również na podróże służbowe i na składki do organizacji międzynarodowych. Na wydatki majątkowe przeznaczono 3,2% środków, a pozostałe wydatki pochłonęły 23,2% wszystkich środków. Wykonanie wydatków było na poziomie 94,8% planu po zmianach. Realizacja wydatków w 2018 r. zamknęła się kwotą 20 291 tys. zł.

W 2018 r. osiągnięto nieplanowane dochody w kwocie 32 tys. zł, które pochodziły głównie z rozliczeń i zwrotów z lat ubiegłych. Chodziło o rozliczenia delegacji służbowych, faktur korygujących oraz rozliczeń składek do ZUS. W stosunku do 2017 r. dochody były niższe o 139 tys. zł.

W ustawie budżetowej wydatki dla tej części zaplanowano na kwotę 22 699 tys. zł. W trakcie roku plan został zwiększony o kwotę 70 tys. zł w wyniku przeniesienia środków z rezerwy celowej – Środki na szkolenia i wynagrodzenia oraz na nowe mianowania urzędników Służby Cywilnej oraz skutki przechodzące z roku 2017. Dokonano także przeniesienia środków pomiędzy częścią 23 a częścią 45. W efekcie plan po zmianach

wynosił 21 409 tys. zł. W porównaniu z rokiem 2017 wydatki tej części budżetowej były niższe o 4,4%.

Należy uznać, że wydatki były ponoszone z zachowaniem zasad gospodarowania środkami publicznymi, które określone są w ustawie o finansach publicznych i aktach wykonawczych.

Kolejna opinia o wykonaniu budżetu dotyczy części budżetowej 83 – Rezerwy celowe, w zakresie poz. 8, 19 i 49. Rezerwy te zostały utworzone na poziomie, który wynika z zapotrzebowania zgłoszonego przez dysponentów. W poz. 8 obejmowały one współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków europejskich, finansowanie projektów z udziałem środków otrzymywanych od państw członkowskich Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu, projektów z udziałem innych środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej nieujętych w budżecie środków europejskich czy też projektów pomocy technicznej, Wspólnej Polityki Rolnej, finansowanie potrzeb wynikających z różnic kursowych oraz rozliczeń programów i projektów finansowanych z udziałem środków z Unii Europejskiej. Na te cele zaplanowano środki w wysokości 4 952 654 tys. zł, z czego rozdysponowano 68,8% środków, tj. 3 408 064 tys. zł.

Jak wskazuje Najwyższa Izba Kontroli, w największym stopniu nie wykorzystano środków zgłoszonych do rezerwy przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, z kwoty 1 959 000 tys. zł nie wykorzystano 1 307 000 tys. zł, oraz zaplanowanych bezpośrednio przez Departament Instytucji Płatniczej, z kwoty 1 650 000 tys. zł nie rozdysponowano kwoty 1 383 000 tys. zł. Wśród powodów niewykorzystania tych środków w 2018 r. Ministerstwo Finansów wskazuje m.in. zmiany w harmonogramach płatności dokonywane przez beneficjentów i przesunięcie tych płatności na kolejny rok budżetowy oraz przesunięcie refundacji dla beneficjentów i rozliczeń projektów na kolejny rok budżetowy, w związku z poniesionymi przez beneficjentów kosztami pod koniec roku 2018, a także przesunięcie realizacji projektów, które wymagają postępowania przetargowego, na kolejny rok budżetowy.

Z opinii Najwyższej Izby Kontroli wynika, że rezerwa w poz. 8 została zaplanowana w nadmiernej wysokości, podobnie zresztą jak w latach wcześniejszych, dlatego jest sugestia, aby wyciągnąć wnioski z zaistniałej sytuacji, wielokrotnie powielanej.

W 2018 r. dokonywane były zmiany przeznaczenia rezerwy w wysokości 1 492 000 tys. zł, co oznacza, iż wykonanie rezerwy na pierwotnie określone cele było jeszcze niższe. Podkreślić trzeba, że niewykorzystane środki z rezerwy, które wyniosły 1 017 342 tys. zł, mogły na przykład przyczynić się do zmniejszenia deficytu budżetowego.

Rezerwa celowa w poz. 19 to rezerwa płacowa na zmiany organizacyjne i nowe zadania oraz dla osób zajmujących się programami finansowanymi z budżetu Unii Europejskiej oraz środkami z pomocy udzielanej przez państwa członkowskie EFTA. Została ona zaplanowana w wysokości 45 147 tys. zł, przy czym rozdysponowano ją w wysokości 12 382 tys. zł, czyli na poziomie 27,4% planu. Jak wynika z tych liczb, wspomniana rezerwa nie została w pełni wykorzystana, przede wszystkim z uwagi na mniejsze zapotrzebowanie poszczególnych dysponentów w zakresie środków zaplanowanych na wynagrodzenia osób zajmujących się programami finansowanymi z budżetu Unii Europejskiej. Na uwagę zasługuje również fakt, że wykorzystanie środków z tej rezerwy, także w poprzednich latach, było bardzo niskie.

Rezerwa celowa w poz. 49, czyli utrzymanie rezultatów niektórych projektów realizowanych przy udziale środków z Unii Europejskiej, w tym systemy informatyczne, a także 310 tys. zł na zadania związane z funkcjonowaniem zintegrowanego systemu kwalifikacji, została zaplanowana w wysokości 93 608 tys. zł i rozdysponowana w 84,5%. Pozostałość rezerwy wyniosła 14 535 tys. zł.

I jeszcze opinia o Sprawozdaniu z wykonania budżetu państwa w 2018 r. w części budżetowej 84 – Środki własne Unii Europejskiej. Dysponentem tej części budżetowej jest minister finansów. W ramach tej części finansowana jest składka przekazywana przez Polskę do budżetu Unii. Realizacja wydatków w ramach omawianej części budżetowej nie budzi zastrzeżeń, co potwierdza pozytywna opinia Najwyższej Izby Kontroli. Wydatki w części 84 zaplanowano w kwocie 19 600 000 tys. zł. Ostateczna wysokość składki członkowskiej w 2018 r. wyniosła 18 700 000 tys. zł, czyli od pierwotnego limitu

była niższa o prawie miliard złotych. W związku z nadmiarem środków w części 84 – Środki własne Unii Europejskiej, podjęte zostały trzy decyzje o blokowaniu wydatków. Całość zablokowanych środków została przeniesiona do rezerwy celowej i w konsekwencji limit wydatków przedmiotowej grupy ekonomicznej i części budżetowej został zmniejszony do kwoty 18 700 000 tys. zł. Składka zapłacona w ubiegłym roku do budżetu Unii była o 18,5% wyższa niż w 2017 r. Udział wydatków na składkę w wydatkach budżetu ogółem wyniósł w 2018 r. 5%, a w relacji do PKB 0,9%.

Analizując relację pomiędzy wysokością składki a środkami przekazanymi z Unii Europejskiej należy wskazać, że w ubiegłym roku różnica na korzyść Polski wyniosła 47 600 000 tys. zł. Dla porównania, w 2017 r. ta różnica wynosiła 31 300 000 tys. zł.

W ustawie budżetowej na 2018 r. zaplanowano dochody budżetu środków europejskich w wysokości 64 800 000 tys. zł, przy czym ten plan wykonano w 97,8%. Wydatki budżetu środków europejskich zaplanowane w ustawie budżetowej na 2018 r. wynosiły 80 200 000 tys. zł, zostały wykonane w kwocie 66 900 000 tys. zł, co stanowi 83,3% całego planu. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję pani poseł za szczegółowy koreferat. Poproszę pana dyrektora reprezentującego Najwyższą Izbę Kontroli o przedstawienie oceny wykonania budżetu w tych częściach, o których mówimy. Panie dyrektorze, proszę bardzo.

P.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej NIK Dariusz Zielecki:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Przepraszam pana bardzo. Chciałbym jeszcze państwa poinformować, że pan minister Wawrzyk, ze względu na pracę Komisji Łączności z Polakami za Granicą, która będzie dziś opiniowała kandydaturę dyplomaty, jest zmuszony opuścić nasze posiedzenie, ale upoważnił panią dyrektor do reprezentowania stanowiska resortu. Dziękujemy za obecność, panie ministrze.

Panie dyrektorze, proszę kontynuować.

P.o. wicedyrektora Departamentu Administracji Publicznej NIK Dariusz Zielecki:

Bardzo krótko, panie przewodniczący, żeby nie zabierać czasu. Jeżeli chodzi o część 23 – Członkostwo Rzeczypospolitej Polskiej w Unii Europejskiej, nasza ocena jest pozytywna. Ocenę sformułowaliśmy na podstawie badania prawie 11% wydatków zrealizowanych w tej części. Również pozytywnie opiniujemy sprawozdawczość budżetową, stwierdzając zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach z danymi ujętymi w księgach rachunkowych. Uchybienie polegające na nieujęciu w planie działalności podzadań budżetowych wskazanych w dokumentacji układu zadaniowego budżetu nie wpłynęło na pozytywną ocenę NIK.

Jeśli chodzi o środki własne Unii Europejskiej, to jak już zaznaczyła pani poseł koreferent, Najwyższa Izba Kontroli również oceniła pozytywnie wykonanie budżetu państwa w tej części. Szczegółowe badanie ksiąg rachunkowych, wszystkich zapisów w tych księgach, pokazało, że są one rzetelne i że prawidłowo zostały przeniesione na sprawozdawczość. Dlatego sprawozdania budżetowe zaopiniowano pozytywnie. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję panu dyrektorowi. Przystępujemy do dyskusji. Kto z pań i panów posłów chciałby zabrać głos w przedmiocie omawianych części budżetowych? Pani poseł Zofia Czernow, bardzo proszę.

Poseł Zofia Czernow (PO-KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, chciałabym, abyśmy jednak nie przechodzili tak bez słowa nad tym, co jest nieprawidłowe i powtarza się każdego roku, a mianowicie nad ustalaniem rezerw w nadmiernej wysokości. W poz. 8 w każdym roku znajdują się bardzo wysokie kwoty i mimo że wielokrotnie wnioskowaliśmy, żeby zmniejszyć poziom tych rezerw, absolutnie nie było takiej woli, a tymczasem bardzo proszę, w poz. 8 już po zmniejszeniu rezerwy, co w pewnym stopniu pozostaje poza kontrolą Komisji Finan-

sów, zmniejszono znacząco poziom tej rezerwy, a i tak ponad miliard złotych został niewykorzystany.

Proszę państwa, przy tak pilnych wydatkach budżetowych, które nie zostały sfinansowane, a mogły zostać, wydaje mi się, że taka sytuacja jest niedopuszczalna, zwłaszcza że powtarza się ona od jakiegoś czasu. Podobnie jest z rezerwą z poz. 19. Tu jest mowa tylko o milionach, więc może szczegóły pominę, ale jest jeszcze kolejna rezerwa, w zakresie poz. 49, gdzie w grę wchodzi także kilka miliardów złotych.

To, że tak się zdarzy w którymś roku to, o to nie mam pretensji, bo wszystko jest w końcu możliwe, ale że to się regularnie powtarza i nie wyciąga się z tego wniosków, to już jest bardzo nieprawidłowe. Dziwię się, że Najwyższa Izba Kontroli przeszła nad tym do porządku dziennego. Chyba tylko zastanawiała się, czy środki były prawidłowo wykorzystane, ale nie był przedmiotem oceny fakt, że znaczące kwoty pozostały niewykorzystane. Myślę, że pilnując tego, aby budżet był realizowany efektywnie, żeby była kontrolowana wysokość deficytu budżetowego, trzeba także pozwolić na realizację innych zadań. Pamiętamy przecież, że na realizację wielu zadań w budżecie nie było pieniędzy. Chyba w tym przypadku zabrakło dobrej woli.

Proszę powiedzieć, zwracam się do dysponentów, dlaczego w taki sposób planuje się rezerwy celowe, wiedząc z góry, że takie kwoty są w ogóle niepotrzebne? Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję, pani poseł. Jest jeszcze zgłoszenie pana posła Jarosława Urbaniaka. Proszę bardzo.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, ja bym się nie do końca zgodził z moją koleżanką. Najwyższa Izba Kontroli ocenia bowiem sposób wydatkowania i księgowania środków i tutaj ocena jest pozytywna. Cały problem polega jednak na tym, o czym mówiła pani posłanka Czernow, czyli poziomie wykorzystania zaplanowanych środków. Po co budżet i po co planowanie, jeśli wykorzystujemy te środki na poziomie kilkunastu czy też dwudziestu lub trzydziestu kilku procent? Jeśli Najwyższa Izba Kontroli zrobiła jakiś błąd, to być może taki, że usłyszałem, iż skontrolowano 11% wydatków. Chciałbym się bowiem dowiedzieć, ile to było procent planowanych wydatków? Czy przypadkiem nie okaże się, że NIK ze względu na tak niskie wykorzystanie budżetu nie skontrolowała poniżej 5% planowanych wydatków na początku roku? To byłby problem. Sprawdziliśmy bardzo małą część tego, co wydatkowano w tych częściach budżetowych i to zaczyna być problem. Zbyt mała kontrola.

Jeśli chodzi o poziom wydatkowania, to jest to oczywiście kwestia oceny budżetowej, czyli Komisji Finansów Publicznych i Sejmu. Sytuacja jest skandaliczna i tutaj z panią posłanką Czernow trzeba się zgodzić. To jest po prostu niegospodarne i to na skalę idącą w miliardy złotych. To nie są pomyłki o złotówki, o setki tysięcy czy o miliony. To są pomyłki o miliardy złotych i to kolejny rok z rzędu.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję panu posłowi. Myślę, że uda się to wyjaśnić. Zgłasza się jeszcze pan przewodniczący Jan Szewczak i pani reprezentująca Najwyższa Izbę Kontroli. Bardzo proszę w takiej kolejności. Jako pierwszy przewodniczący Szewczak.

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Ja pozwolę sobie nie zgodzić się ani z panią poseł Czernow, ani z panem posłem Urbaniakiem. Nie wiem, czy dobrze rozumiem i dlatego poproszę o potwierdzenie przedstawiciela ministerstwa, że mówimy w tym przypadku o rezerwach budżetu państwa, a nie rezerwach Ministerstwa Spraw Zagranicznych. To jest zasadnicza różnica. Przeznaczenie środków nie jest całkowicie swobodne. Można je wydatkować tylko na konkretny cel. Wydaje się, że polskie społeczeństwo jest raczej zadowolone z faktu, że w tym roku rezerwa budżetowa w budżecie państwa została w tak znaczących rozmiarach. Dzięki temu uda się bowiem sfinansować parę istotnych spraw społecznych.

Poseł Jarosław Urbaniak (PO-KO):

Szczególnie ci chorzy na raka.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Panie pośle, bardzo proszę, żeby się zgłaszać do wypowiedzi, aby to było oficjalne wystąpienie. Rozumiem, że to co usłyszeliśmy, to był tylko jakiś komentarz.

Pani dyrektor z Najwyższej Izby Kontroli, bardzo proszę.

Wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów NIK Anna Rybczyńska:

Dziękuję bardzo, panie przewodniczący. Anna Rybczyńska, wicedyrektor Departamentu Budżetu i Finansów, koordynująca kontrolę wykonania budżetu państwa we wszystkich częściach. Na wstępie chciałabym się odnieść do wątpliwości dotyczących zakresu badania rezerw celowych przez Najwyższą Izbę Kontroli. Pragnę wyjaśnić, że badanie planowania i rozdysponowania rezerw celowych jest przeprowadzane w Ministerstwie Finansów także z punktu widzenia zarządzania przez ministra finansów tymi rezerwami. Odnośnie stopnia niewykorzystania rezerw celowych, w tym roku w Analizie wykonania budżetu państwa zwróciliśmy uwagę na trzy pozycje rezerw, w których rokrocznie pozostają dosyć duże niewykorzystane środki. Są to rezerwy w zakresie poz. 8, 73 i 45. Zwróciliśmy także uwagę na konieczność podjęcia działań mających na celu doskonalenie metod planowania i wzmocnienie nadzoru nad rezerwami.

Poza tym, u wszystkich kontrolowanych dysponentów części sprawdzamy celowość występowania o środki z rezerw, jak również, w miarę możliwości, jaki był sposób ich wykorzystania. Niekoniecznie w przypadku omawianych tutaj rezerw, ale w ogóle badamy również wykorzystanie rezerw u kontrolowanych dysponentów niższego stopnia, jeżeli takowe środki wykorzystywali, a także u beneficjentów dotacji, bo często rezerwy przekazywane są na dotacje. Co roku wybieramy również grupę rezerw kumulujących dosyć duże środki do szczegółowego zbadania u wszystkich kontrolowanych dysponentów. W tym roku było to 11 pozycji. W ramach doboru celowego u tych dysponentów dobierane są również pozostałe pozycje rezerw. Zweryfikowaliśmy również rezerwy utworzone w trakcie roku.

Jeśli chodzi o wielkość kontrolowanych wydatków, to w kontroli wykonania budżetu państwa jest przyjęte założenie, że co do zasady kontrolujemy 16% wydatków zrealizowanych, przeznaczonych na dotacje u dysponentów, którzy te dotacje wypłacają, natomiast u pozostałych, jeśli chodzi o wydatki ponoszone przez dysponenta trzeciego stopnia, tutaj w największej części urzędy obsługujące – jest to 9% zrealizowanych wydatków. Biorąc pod uwagę, jaka jest skala wydatków i jaka jest ich struktura, że większość to wydatki osobowe, jest to naprawdę całkiem spory procent. Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Bardzo dziękuję. Czy ktoś z państwa chciałby jeszcze zabrać głos? Ktoś z przedstawicieli resortu? Pan minister lub któraś z pań dyrektor? Nie widzę, ale zgłasza się pani poseł Magdalena Kochan. Proszę bardzo.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Bardzo liczymy na to, że przedstawiciel rządu odpowie na postawione pytania.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Czy ktoś z państwa dyrektorów zechce udzielić odpowiedzi? Bardzo proszę.

Dyrektor Biura Administracji MSZ Ewa Fieduszkin-Sosnowska:

Szanowni państwo, jeżeli chodzi o omawiane rezerwy, które państwo poruszyli, to są rezerwy budżetu państwa. MSZ nie uczestniczy w tworzeniu rezerw i dlatego nie jesteśmy kompetentni do udzielenia odpowiedzi w tym zakresie. Podkreślam, że rezerwy, o które państwo posłowie pytali, są to rezerwy zawarte w ustawie dotyczącej budżetu państwa, w jej poszczególnych częściach.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Poseł Magdalena Kochan.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Mam nadzieję, że Ministerstwo Finansów zechce nam odpowiedzieć na to pytanie. Zdaje się, że przedstawiciele tego ministerstwa są obecni na dzisiejszych obradach Komisji.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Oczywiście, pani poseł. Pan minister sygnalizował przed chwilą gotowość udzielenia odpowiedzi. Panie ministrze, bardzo proszę o odniesienie się do struktury budżetu. Rezerwy są w budżecie państwa, natomiast państwo jako resort realizujecie swoje wydatki. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Finansów Tomasz Robaczyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, rezerwy są tworzone na skutek zgłoszeń dysponentów poszczególnych części budżetowych, a jeśli chodzi w szczególności o rezerwę w zakresie poz. 8 i 49, to są to szczególne rezerwy związane z wykorzystaniem środków unijnych. Chcę zwrócić uwagę, że również budżet środków europejskich jest tworzony w taki sposób, iż ma on jakby górny limit wydatków taki, jaki jest projektowany przez beneficjentów… Może powiem inaczej – proces budowania wydatków z budżetu środków europejskich jest taki, że on idzie z dołu, od beneficjentów poprzez instytucje, cały system instytucji wdrażających, zarządzających itd., ostatecznie przechodzi przez instytucje zarządzające, czyli ministrów, przede wszystkim ministra rozwoju, ministra rolnictwa i ministra pracy oraz ministra żeglugi i gospodarki morskiej, którzy stoją jakby na szczycie tej całej drabiny. Dysponenci zbierają zapotrzebowania od beneficjentów, a następnie przedkładają te informacje do Ministerstwa Finansów.

Zwracam uwagę, że budżet środków europejskich był planowany, jeśli chodzi o wydatki, na 80 000 000 tys. zł, a ostatecznie zostało wydatkowanych 66 000 000 tys. zł. Rezerwa, szczególnie w poz. 8, to odzwierciedlenie wysokości wydatków przewidzianych w budżecie środków europejskich, na które z kolei, ponieważ to jest bardzo duża pula wydatków, podlega ona cały czas wahaniom i ciężko jest przewidzieć, czy rzeczywiście beneficjenci wydadzą to, o czym mówią. Są to nie tylko beneficjenci rządowi, tych jest mniej więcej 1/3, ale także samorządowi, także mniej więcej 1/3, i ostatnia 1/3 to beneficjenci prywatni. W związku z czym, składając tę całą pulę zapotrzebowania, bierze się pod uwagę całość zapotrzebowania, ostatecznie w budżecie środków europejskich i w budżecie państwa, tak żeby nie zabrakło w efekcie środków na projekty, które są przewidywane do realizacji. To, że faktycznie te projekty idą nieco wolniej niż się przewiduje, zależy to od konkretnego roku, to jest odrębna kwestia, zależna w głównej mierze od działań beneficjentów.

Dochodzą tutaj jeszcze wymogi zamówień publicznych oraz inne czynniki wpływające na opóźnienia i przesunięcia realizacji, różnorodne nieprawidłowości itd. Z tego względu te rezerwy nie są do końca wykorzystywane. Ustala się je jakby na tym górnym pułapie, który przewidują beneficjenci. To oni zakładają, że wykorzystają określoną ilość środków. Faktyczne wykorzystanie zawsze jest trochę niższe. Po części wynika to z tego, w jaki sposób, w jakich proporcjach są akurat płacone faktury, czy to są proporcje takie jak przewidywano, tzn. 85% unijnych i 15% krajowych, czy jakoś inaczej. Może to podlegać dodatkowo różnym zmianom w trakcie wykonywania budżetu.

Dlatego te rezerwy pozostają w części niewykorzystane, ale z kolei z tej rezerwy, co również chciałem przypomnieć, 1 300 000 tys. zł zostało przekształcone, także za zgodą Komisji Finansów Publicznych i przeznaczone na inne cele. Można zatem powiedzieć, zgodnie z państwa oczekiwaniem, żeby te pieniądze przeznaczyć na inne cele, iż zostały one na te inne cele przeznaczone. Jeśli natomiast nie zostały wykorzystane, to mieliśmy mniejsze wykorzystanie budżetu, mniejszy dług publiczny i mniejsze potrzeby pożyczkowe. Fakt, że rezerwy nie są do końca wykorzystywane, nie świadczy od razu, że jest bardzo źle, bo to powoduje oszczędności w budżecie. Częściowo można środki przeznaczyć na inne cele w końcu roku, a częściowo, jak powiedziałem, powoduje to obniżenie długu publicznego i poprawia wynik budżetu, co zapewnia lepszą możliwość finansowania zadań w kolejnych latach. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję, panie ministrze. Mam następującą propozycję. Uwagi pań poseł Magdaleny Kochan i Zofii Czernow mogą okazać się przydatne na etapie prac nad nowym budżetem i dlatego proszę, aby je zapamiętać i żebyśmy się wspólnie nad tym zastanowili.

Pan minister chciał jeszcze coś dopowiedzieć. Proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Jeśli chodzi o rezerwy, w szczególności te dotyczące środków europejskich, przestrzegałbym w trakcie rozmów nad nowym budżetem przed pomysłami, aby je obniżać, redukować w związku ze statystycznym niewykonaniem tych rezerw. Przypominam, że taka tendencja, o której mówimy, czy też inaczej mówiąc taki sposób planowania, taka konstrukcja jest wykorzystywana od samego początku, od kiedy tylko Polska weszła do Unii Europejskiej i zaczęliśmy uczestniczyć w realizacji programów europejskich. Pozwala to na bycie spokojnym, że wszystkie zobowiązania, które są podejmowane de facto przez rząd, bo wszystkie zobowiązania w ramach programów operacyjnych są ostatecznie podejmowane przez rząd, że wszystkie te zobowiązania będą zrealizowane, jeśli oczywiście zostaną wypełnione przesłanki, czy też potrzeby beneficjentów. To taka uwaga z mojej strony.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Dziękuję. Ja miałem na myśli, panie ministrze, żeby nie kumulować dziś tej dyskusji przy okazji wykonania budżetu, ale żeby pewne sprawy dopowiedzieć, wyjaśnić i rozszerzyć przy okazji.

Swoją wypowiedź chciała jeszcze uzupełnić pani poseł Magdalena Kochan. Proszę bardzo.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Dziękuję, panie przewodniczący. Tak, szanowni państwo, perspektywa unijna 2014-2020, jak wszyscy wiemy, kończy się w przyszłym roku i ciśnie się na usta pytanie, czy przy tak niskim wykorzystaniu planowanych rezerw państwo się nie obawiacie, że te rezerwy nie zostaną wykorzystane?

Poseł Jan Szewczak (PiS):

Nie.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Zastępca przewodniczącego mnie uspokaja, ale pozwoli pan, że zapytam o to ministra.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Pan minister Robaczyński, proszę bardzo.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Perspektywa finansowa Unii Europejskiej, paradoksalnie wbrew nazwie 2014-2020, skończy się dopiero w roku 2023.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Wtedy rozliczamy.

Podsekretarz stanu w MF Tomasz Robaczyński:

Nie tyle rozliczamy, pani poseł, co właśnie płacimy, czyli wydajemy. Podobnie jak było w poprzedniej perspektywie, kiedy szczyt wydatków przypadał na lata po zakończeniu perspektywy, czyli 2013, 2014 i 2015. A zatem dopiero teraz następuje szczyt wydatkowania środków, mimo że perspektywa, przynajmniej tak pokazywałaby jej nazwa, już się kończy.

Jak już mówiłem, w latach poprzednich rezerwa była wykorzystywana relatywnie nisko. Skrótowo odnosząc się do wszystkich minionych lat, było to na poziomie: w 2010 r. – 70%, w 2011 r. – 67%, w 2012 – 68%, w 2013 – 69%, w 2014 – 51%, w 2015 – 81%. Jak państwo widzicie, cały czas jest to planowane w ten sam sposób. Ministerstwo Finansów utrzymuje ciągłość tego planowania, razem z resortem rolnictwa i resortem rozwoju, w celu zapewnienia pełnej realizacji projektów unijnych. Przypominam, że w razie, gdyby nie było środków na realizację, czyli gdyby nie było środków na wypłaty, to wówczas może dojść do utraty środków, jeżeli nie zostanie zrealizowana zasada n+2, n+3. Dziękuję.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Jedna uwaga, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Proszę bardzo.

Poseł Magdalena Kochan (PO-KO):

Gratuluję panu ministrowi umiejętności odpowiadania na pytanie przy jednoczesnym nieodpowiadaniu na to pytanie, ale dziękuję, już nie będę rozwijać tego tematu.

Przewodniczący poseł Andrzej Szlachta (PiS):

Szanowni państwo, myślę, że na tym możemy zakończyć omawianie wykonania budżetu we właściwości Komisji do Spraw Unii Europejskiej. Dziękuję naszym gościom. Protokół z posiedzenia, z pełnym zapisem jego przebiegu, będzie dostępny w sekretariacie Komisji. Zamykam posiedzenie.